

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: «Управління фінансовими результатами фінансової
установи»

Виконавець:

студентка центру заочної форми
навчання

Соколенко Ганна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність теми даної магістерської роботи полягає в вагомості проведення аналізу фінансових результатів комерційного банку, так як стабільність економіки країни, в значній мірі залежить від стабільності банківських установ, яка в свою чергу визначається оцінкою фінансового результату. Фінансова стабільність банків стає питанням їх виживання, оскільки банкрутство в умовах ринку виступає вірогідним результатом діяльності нарівні з іншими можливостями. Надійність банків має значення не тільки для самих банків, а й для всієї країни в цілому, і, навпаки, банкрутство банків спричиняє збитки їх клієнтів (депонентів): підприємств і населення. Крім випадків кримінальних фінансових операцій, банкрутство банків звичайно є результатом банкрутства промислових і торгових підприємств (клієнтів банку), що у свою чергу викликає руйнування інших промислових і торгових підприємств, оскільки їхні кошти зберігаються на поточних та інших рахунках у банках. Наявність подібних випадків (банкрутств банків) негативно позначається на господарській діяльності всіх економічних суб'єктів, що врешті-решт відбивається і на добробуті суспільства (тому що це супроводжується падінням багатьох макроекономічних показників, таких як валовий внутрішній продукт, життєвий рівень населення країни тощо).

Для визначення надійності (стабільності) комерційного банку, перш за все, аналізують його доходи і витрати, які являються основними показниками результативності фінансової діяльності банку. Адже, чим більшими є доходи і меншими витрати – тим більшим є прибуток банку і, звісно, більш стабільнішим є банк. Все це обумовлює вибір теми даної дипломної роботи.

Метою дослідження є узагальнення і систематизація теоретичних знань щодо існуючих методик аналізу доходів і витрат комерційних банків, а також, обґрунтування та удосконалення методики комплексного аналізу фінансових результатів комерційного банку та розробці практичних рекомендацій щодо її використання з урахуванням вимог національних і міжнародних стандартів та досвіду розвинених країн, а також їх практичне застосування.

Завдання дослідження:

- опрацювання, аналіз та узагальнення досвіду вітчизняної і зарубіжної практики використання методики комплексного аналізу або її окремих елементів при оцінці фінансових результатів діяльності банку;
- вивчення поняття та сутності доходів, витрат і прибутку комерційного банку;
- розгляд основних показників аналізу прибутковості комерційного банку;
- оцінка ефективності діяльності банку і прогнозування його прибутку.

Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з управлінням фінансовими результатами фінансових установ..

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти управління фінансовими результатами фінансових установи на прикладі комерційних банків.

Методами дослідження є - структурний аналіз, первинні статистичні спостереження, групування та статистичний аналіз хронологічних рядів параметрів, побудова математичної моделі.

Інформаційною базою дослідження є Закони України, нормативно-інструктивні документи Національного банку України, статистична інформація по діяльності банківської системи України, опублікована Національним банком України та Асоціацією українських банків на інтернет-сайтах, фінансова звітність АТ «Ощадбанк» за 2013 - 2017 роки, яка опублікована в поточних та річних звітах на офіційному інтернет-сайті банку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок, включаючи 10 таблиць, 14 рисунків, 7 додатків і список використаної літератури із 54 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління фінансовими результатами діяльності фінансових установ (на прикладі комерційних банків)»** розкриваються теоретичні основи управління фінансовими результатами комерційних банків, визначені значення, завдання та джерела інформації аналізу фінансових результатів.

У другому розділі **«Аналіз фінансових результатів фінансової установи (на прикладі комерційного банку АТ «Ощадбанк»)»** дана організаційно-економічна характеристика АТ «Ощадбанк». Також другий розділ містить у собі аналіз динаміки й структури фінансових ресурсів банку, а також оцінку системи управління фінансовими результатами.

У третьому розділі **«Основні напрямки удосконалення управління фінансовими результатами фінансової установи (на прикладі комерційного банку АТ «Ощадбанк»)»** представлені шляхи вдосконалювання системи управління фінансовими результатами банку АТ «Ощадбанк».

ВИСНОВКИ

Ефективне функціонування національної економіки, її розвиток разом з постійним зростанням добробуту населення не уявляється можливим без вирішення завдань забезпечення ефективного функціонування банківської системи та її основних елементів – комерційних банків.

Банк розглядається в магістерському дослідженні як економічна установа зі складною багаторівневою організаційною та фінансовою структурою, що виконує специфічні функції в економіці. Поряд з зовнішніми факторами, що впливають на стан банківської системи України, на розвиток банків за часів незалежності України першочерговий вплив здійснювали і здійснюють особливості системи управління кожним з них. Діюча система управління комерційними банками, ключовим елементом якої виступає аналіз, потребує більш ефективних систем контролю, аналізу та впливу на показники фінансових результатів.

В першому розділі роботи було представлено теоретичне обґрунтування теоретичних засад аналізу фінансових результатів, розглянуті підходи до тлумачення самих термінів «прибуток» та «прибутковість».

Результати проведеного дослідження підтверджують, що фінансовий результат залежить від прибутковості роботи банку, що в свою чергу є результатом ефективної взаємодії кожного компонента системи організації сучасного банку. Зазначено, що кількість коефіцієнтів, які можуть бути використані при аналізі фінансового результату, обмежена лише кількістю рахунків балансу та звіту про фінансові результати, а при поглибленому аналізі – обмежена лише кількістю рахунків бухгалтерського обліку. Було здійснено комплексне дослідження проблем використання основних коефіцієнтів прибутковості в практичній діяльності вітчизняних банків, систематизовано показники оцінки прибутковості та проаналізовано можливості застосування цих підходів в вітчизняній практиці. Доведено, що сучасна практика використання банківського аналізу, вимагає застосування різноманітних підходів до аналізу серед яких комплексний аналіз відрізняється глибиною дослідження, рівнем деталізації об'єктів аналізу та аналітичних процедур, змістом і кількістю аналізованих показників, спрямованістю на найбільш повну оцінку діяльності банку. З допомогою факторних моделей було доведено недостатність спроб аналізувати діяльність банку спираючись виключно на загальні показники його оцінки. Було досліджено та проаналізовано практичну діяльність банку з допомогою комплексного аналізу в аспекті прибутковості його діяльності. В науковій роботі здійснено комплексне дослідження основних факторних моделі цієї системи, схема її організації, інформаційного забезпечення та основні принципи взаємодії. Доведено, що з допомогою такого підходу до аналізу фінансового результату банку забезпечується всебічна оцінка стану та перспектив розвитку, повноцінна підтримка системи прийняття рішень керівництвом банку.

Дослідження проведено на результатах діяльності публічного акціонерного товариства «Державного ощадного банку України», скорочена назва – АТ «Ощадбанк».

АТ «Ощадбанк» працює на фінансовому ринку з 1991 року.

На сьогодні Ощадбанк єдиний серед українських банків, який має закріплену законом державну гарантію збереження вкладів громадян та їх видачі за першою вимогою. АТ "Ощадбанк" відповідно до структури своїх пасивів, має статус спеціалізованого ощадного банку. Сьогодні послугами банку користуються всі категорії населення, що забезпечує банку провідну позицію на ринку роздрібних банківських послуг України. На сьогоднішній день, банк має суттєві переваги перед комерційними банками у сфері обслуговування населення регіонів країни через розгалужену мережу - понад 6000 установ, де працює майже чверть банківського персоналу України. Організаційна структура Банку включає функціональні підрозділи, відділи та служби, кожна з яких має певні обов'язки.

Проведений на підставі фінансової звітності аналіз структури пасивів та активів АТ «Ощадбанк» свідчить про значні фінансові можливості банку. Звернемо увагу на той факт, що в період фінансової кризи Ощадний банк був одним з небагатьох українських банків, які не мали збитків, що для вкладників банку свідчить про його надійність та забезпечує банку позитивну репутацію.

В цілому, АТ «Ощадбанк» показав такі результати. Активи банку у звітному періоді у порівнянні з попереднім збільшилися на 23235282 тис. грн., або на 11,03%, їх обсяг на 31.12.2017р. склав 233842496 тис. грн. Збільшення активів банку відбулось, в основному, за рахунок росту кредитного портфеля на 8555954 тис. грн, або на 12,97%, збільшення цінних паперів в банку на продаж на 7892275 тис. грн, або на 12,14%, грошових коштів - на 1789479 тис. грн, або на 17,14% та по інших статтях.

Структура капіталу банку змінилась у бік збільшення частки власного капіталу банку з 7,47% на початок року до 13,36%, на кінець року, та зменшення частки зобов'язань у структурі капіталу з 96,53%, на початок року, до 86,64% на кінець року. найбільшу питому вагу в структурі пасивів займають зобов'язання – хоча і мали вони тенденцію до зменшення. В структурі зобов'язань відбулись значні зрушення, про це свідчить зменшення частки коштів клієнтів з 69,13% на початок року до 64,21% на кінець року. Частка коштів банків мали тенденцію зниження з 26,9%, на початок року до 21,5% на кінець року.

Як свідчить аналіз фінансових результатів діяльності банку, доходи банку збільшилися на 1340610 тис. грн, або на 5,98%. Це сталося завдяки зростанню процентних доходів на 251994 тис. грн, або на 1,29%, комісійних доходів на 1088616 тис. грн. або 37,38%, інші операційні доходи відсутні з 2015 року. Загальне зменшення прибутку до оподаткування на протязі аналізованого періоду складає 39,59%.

Аналіз структури прибутку свідчить про те, що основним джерелом прибутку Ощадного банку є чистий процентний дохід, тобто вкладення в

активи є ефективним, а сума прибутку та його деякий приріст в 2017 році був досягнутий саме за рахунок ефективного управління активами і пасивами.

Досягнення конкурентних переваг і лідируючих позицій АТ «Ощадбанк» на ринку роздрібних послуг має досягатися за рахунок поліпшення спектра, якісних характеристик банківських продуктів, повноти продуктового ряду, наближення інфраструктури банку до користувачів його послуг.

Для того щоб мати дохід, АТ «Ощадбанк» слід інвестувати в першу чергу, в прибуткові галузі економіки та високотехнологічні проекти. Також АТ «Ощадбанк» необхідно систематично вдосконалювати лінійку депозитних продуктів для фізичних осіб; розширювати перелік видів банківських вкладів за рахунок нових видів депозитів, розрахованих на різні групи і верстви населення.

Перевагами АТ «Ощадбанк» є видавання депозити за вимогою вкладників, проведення розрахункових операцій, при цьому зменшуючи тарифи для своїх постійних клієнтів. Але, нажаль, «Ощадбанк» у порівнянні з іншими банками, зменшує інвестиційний потенціал, банк зменшив вкладення у цінні папери. Зосередив кошти у кредитному портфелі, що своєю чергу, є більш ризиковим та прибутковим. Банкові можна запропонувати знизити обсяги кредитного портфелю та підвищити небанківські операції, як факторинг, лізинг, з метою зниження ризиків.

При побудові кредитної політики банку увага має приділятися не тільки досягненню максимальної рентабельності кредитних операцій, а й діяльності по створенню та розширенню кола постійної клієнтури, надання допомоги у зміцненні економічного становища клієнтів, розвитку їхньої ділової активності.

Перспективним для АТ «Ощадбанк» є стимулювання розвитку інтернет-банкінгу, оскільки він дозволяє зробити послуги не тільки максимально зручними для клієнтів, але і економічно ефективними для банків.

Також з метою підвищення якості обслуговування приватних осіб в дистанційному режимі комерційному банку можна запропонувати впровадити послугу «Мобільний банкінг».

АТ «Ощадбанк» треба звернути увагу на такий продукт, як кредити на споживчі потреби населення, що є дуже вигідним як для клієнтів, так і самого банка.

В рамках розвитку методики комплексного аналізу нами досліджена і запропонована до використання модель проведення факторного аналізу як основи системи оцінки ефективності та раннього реагування. При цьому, враховується вплив максимально можливої і доцільної кількості факторів, які розкривають природу формування того чи іншого значення прибутковості банку, дають можливість максимально ефективно, миттєво реагуючи на зміни зовнішнього та внутрішнього середовищ, керувати ефективною діяльністю банку. Модель проведення факторного аналізу показників

фінансових результатів дозволяє простежити формування показника прибутковості від самого верхнього рівня до самого нижнього, навіть до кожної банківської транзакції (проводки), чи кожного окремого клієнта чи документа. Важливим як наукової точки зору, так і з точки зору практичної реалізації є те, що ця модель представлена за алгоритмом інформаційного забезпечення і алгоритмом контролю та аналізу в практичному використанні. При цьому всі внутрішні фінансові фактори, що спричиняють вплив на показник прибутковості розбиваються на аналітичні фактори 1–5 рівня деталізації. Все це забезпечує можливість мати не тільки високі значення поточної прибутковості банку за умови прийнятної рівня ризиків та забезпеченні високої надійності, а й створює умови для адекватного прогнозування і стратегічного планування перспективної діяльності.

Досліджуючи комплекс питань, пов'язаних з проблемами підвищення прибутковості банку, автор дійшов до висновку не тільки необхідності використання комплексного аналізу при оцінці діяльності банку, а й необхідності глибокого розуміння факторів впливу, їх складових, тенденцій та перспектив подальшого розвитку. Складність організації і технологій роботи сучасного банку вимагає знань не тільки методик, а й адекватного інформаційного та технічного забезпечення, постійного вдосконалення систем управління, наявності оптимальних технологій продажу банківських продуктів, високого рівня освіти та культури банківської справи. Дане дослідження допомагає у вирішенні питання щодо методичного посилення управління прибутковістю банку з врахуванням складності організації роботи сучасного банку та великого розмаїття факторів, що впливають на його прибуткову і надійну роботу. Використання теоретичних і методичних положень даного наукового дослідження комплексного аналізу фінансових результатів діяльності банку та шляхів його вдосконалення будуть сприяти, на думку автора, процесам реформування, оптимізації та подальшого розвитку систем управління банками України.

АНОТАЦІЯ

Соколенко Г. С. «Управління фінансовими результатами фінансової установи»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні питання управління фінансовими результатами фінансових установ. Визначено економічна природа та роль фінансових результатів в діяльності банку, визначена класифікація факторів, що впливають на фінансовий результат банку.

Проведено аналіз та оцінка фінансового стану та фінансових результатів АТ «Ощадбанк».

Визначені основні напрямки удосконалення управління фінансовими результатами комерційних банків комерційних банків.

Ключові слова: фінансова установа, фінансова діяльність, активи банку, пасиви банку, фінансові результати, прибутковість банку.

ANNOTATION

Sokolenko G.S. "Financial Results Management of a Financial Institution"

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the master's program of professional direction in "Financial and Insurance Management" - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2018.

The paper deals with theoretical and practical questions of financial results management of financial institutions. The economic nature and role of financial results in the activities of the bank are determined, the classification of factors influencing the financial result of the bank is determined.

The analysis and estimation of financial state and financial results of JSC "Oschadbank" are carried out.

The basic directions of perfection of management of financial results of commercial banks of commercial banks are determined.

Key words: financial institution, financial activity, bank assets, liabilities of the bank, financial results, profitability of the bank.